

Vit eiga ikki at óttast nýggjar jarðskjálvtar við Føroyar

Fyri fyrstu ferð nakrantíð er ein jarðskjálvti máldur í føroyskum øki. Hetta hendi 29. september á Lúsabanka. Bert eina ferð áður, tað man veit um, hevur jarðskjálvti verið í Føroyum. Hetta var í Vági í 1967. Tann jarðskjálvtin var so tætt at bygðum øki, at ristingarnar merktust væl. Vit eiga ikki at óttast nýggjar jarðskjálvar og heldur fær tað avleiðing fyrri komandi oljuleiting heldur leiðslan á Jarðfrøðissavninum

JAN MULLER

Um onkur heldur tað man vera steindeytt á Jarðfrøðissavninum, so fer hann skeivur. Komandi oljuleiting við Føroyar hevur við sær nógv og lívligt virksemi á hesum stovni, ið hevur ein rættiliga týðandi og sentralan leiklut í tí útbygging, sum í næstum fer at verða umrødd á lögtingi og í miðlunum. Harumframt eru tey á Jarðfrøðissavninum sera spent um tað, sum hendur í undirgrundini, og her verður hugsað um broytingar so sum jarðskjálvtar.

Vanliga plaga vit ikki at knýta jarðskjálvtar og eina livandi undirgrund at Føroyum. Í hvussu ikki í nýggjari tíð. Hetta er nakað vit bara hoyra um hendur aðra staðni. Men nú hava vit so fingið prógv fyri, at eisini um okkara leiðir eru ristingar í undirgrundini. Hetta hevur møguleika altíð verið so, men av tí at vit ongi máttól hava havt í Føroyum eru heldur ongar ristingar máldar. Til fyrri nýliga, Tann 29. september slapp nýggja máttitól á Húsareyni at royna seg fyrri fyrstu ferð. Máttarin máldi ristingar á Lúsabanka í ein útsynning úr Føroyum. Talan var um ein minni jarðskjálvti uppá 3,0. Episentrið, t.v.s. sjálv kjarnan í skjálvtanum var 17 kilometrar undir havbotninum. Skjálvtin varð eisini máldur í sjei ymsum plássum í Onglandi, Orknøygjunum og Hebridunum.

Á Jarðfrøðissavninum hava tey ilt við at goyma „gleðina“ um hetta „nýggja“ fyrbrigdið í tí annars „steindeyttu“ føroysku undirgrundini. Slíkar ristingar eru áhugaverdar, tí tey kunnu siga okkum nakað um undirgrundina fyrr og kanska eisini í framtíðini. Allar broytingar kunnu geva okkum nýggja vitan.

Eingin vandi

Er nakar vandi á ferð fyrri

fólk og fá spurdu vit stjóran á Jarðfrøðissavninum, Martin Heinesen - og kann staðfesting av slíkum ristingum fáa óhepnar avleiðingar fyrri eina komandi oljuleiting?

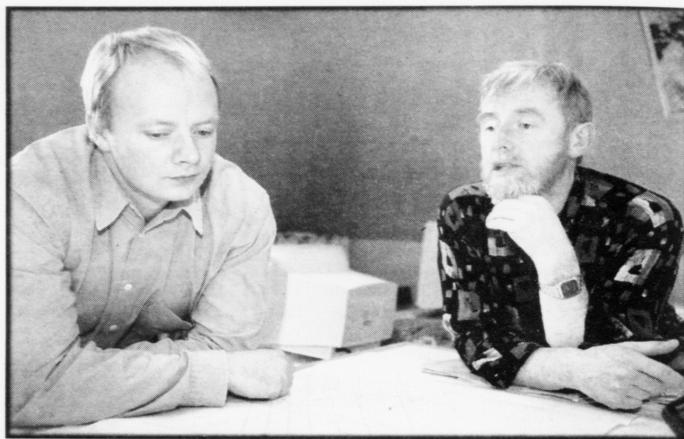
„Man kann sjálvandi ikki siga nakað við 100% vissu, men eg haldi ikki, at føroyingar bráðliga skulu fara at kenna seg ótryggar og ímynda sær komandi skjálvtar sum teir vit hoyra um í øðrum londum. Heldur ikki haldi eg, at oljufeløg og umhvørvismyndugleikar skulu kenna hetta sum nakra hótta.“

Heri Ziska sigur seg tora at lova fólk, at tað fara ikki at koma jarðskjálvtar í Føroyum, sum skaði fer at standast av.

Hvat oljuleiting viðvíkur so heldur Martin Heinesen ikki, at hetta kann koma at skaða nakað.

Martin Heinesen og Heri Ziska, ið báðir eru fakfólk á økinum, hava harafturi-

móti seinastu og fyrstu mátingina av einum jarðskjálvti við Føroyar hava stóran vísindaligan týðning. Hetta eru týðandi upplýsingar hjá teimum, sum dagliga arbeida við at kannna føroysku undirgrundina. Hevði Jóannes Rasmussen, sáli livað, so høvdu útslagið á mátaranum á Húsareyni verið kærkomið, tí tað hevði kunnað givið honum nýggjar upplýsingar at arbeida við. Neyvan nakar føroyingar mundi vitað so nógv um føroysku undirgrundina sum nettupp Jóannes Rasmussen. Tá ristingarnar vóru í Vági setti hann seg í samband við mátarastøðir í grannalondum okkara fyrri at vita, um tær høvdu mált ristingarnar í Vági. Men har visti tað seg, at tað hevði verið rættiliga friðarligt. Ristingarnar í Vági stóðu eisini frá einum skjálvti, ið var ovarliga í jarðskorpuni. Teir sterku skjálvtarnir eru oftast sera djúpt niðri. Eftir

Martin Heinesen og Heri Ziska, sum standa fyrri tí týðningarmikla arbeiðinum á Jarðfrøðissavninum í sambandi við oljuleiting men nú eisini mátingum av jarðskjálvtum við Føroyar.

skjálvtin í Vági vóru ynski frammi um at vita, hvat veruliga fór fram og siðani tá hevur tað verið eitt ynski hjá Jarðfrøðissavninum at fáa sett upp mátarar í Føroyum.

Tað er Heri Ziska, sum stendur fyrri hesum partinum av arbeiðinum á Jarðfrøðissavninum. Hann er útbúgvinn geofysikari, og tí eru ristingarnar á Lúsabanka nakað, sum hann eisini kann arbeida við.

„Hetta er ótrúliga spennandi, tí hetta er fyrstu ferð, at jarðristingar eru máldar við Føroyar sigur hann men visir á, at tað menn vita um, so hava ristingar verið eina ferð áður. Tað var í 1967, at undirlendið í Vági og har í nánd risti so mikið, at fólk gjørdust rættiliga kløkk og bangin. Tá varð nógv gitt um, hvat hetta mundi vera fyrri nakað. Onkur gitti, at ristingarnar kanska mundu stava frá seismikkjótning. Tá brúktu seismikkjótningi nevniliga dynamitt í sínum arbeiði. Eisini varð gitt, at ristingarnar stóðu frá omløpnum í undirgrundini - at grót kanska ruddið oman í op í undirgrundini. Ein íslendskur jarðfrøðingur, sum kom til Føroya fyrri at kanna fyrbrigdið, metti tó, at her mundi vera talan um

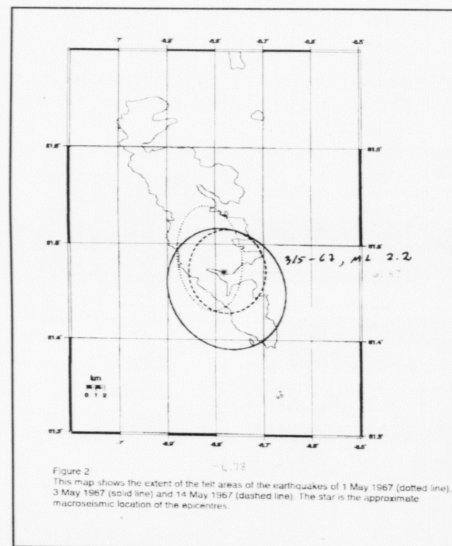

Figure 2
This map shows the extent of the felt areas of the earthquakes of 1 May 1967 (dashed line), 3 May 1967 (solid line) and 14 May 1967 (dashed line). The star is the approximate macroseismic location of the epicenters.

ur máldi íslendingurin eina risting uppá 1,0.

Kann søguligt tilfar

Á Jarðfrøðissavninum hava tey sett fólk at kanna søguligt tilfar eitt nú í bløðunum, um ristingar hava verið í Føroyum fyrr. Tað er Tina Mikkelsen, sum tekur sær av hesi uppgávu og hon sigur, at enn er hon ikki komin fram á nakað, sum bendir á, at tað hava verið jarðskjálvtar í Føroyum í søguligari tíð - við undan-ferð av ristingunum í Suðuroynni fyrri meira enn 30

Jarðskjálvtin, sum varð máldur herfyrr, var einar 70 kilometrar undir Lúsabanka. Sí píl Tá oljufeløgini fara at bora við Føroyar um gott og væl eitt ár, verður tað helst í landssynningshorninum av landgrunninum, í nánd av verandi kendu bretska keldunum. Sí píl

Á kortinum síggja vit, hvat ristingarnar vóru í 1967. Her við Vág.

árum síðani. Hon hevði annars verið fegin, um fólk, sum hava hoyrt søgur um ristingar fyrr í tíðini, vilja seta seg í samband við seg. Telefonin er 312306.

Jarðfrøðissavnið samstarvar annars við almenna bretska jarðfrøðiliga kanningarstovnin, „British Geological Survey“. Har eru tey komin nakað áleiðis við tí projektinum, men enn eru eingi tekin til ristingar fyrri 1967.

Ætlanin er at seta upp fyra mátarar afturat kring Føroyar. Hesir verða í Frøðba, Sørvági, Haldarsvík og í Svínøi. Tað er m.a. GEM-verkætlanin, sum hevur latið stuðul til uppsetingina av mátaranum. Henda verkætlan er eitt samstarv millum oljufeløg og føroyskar myndugleikar undan fyrstu

